

Κώστας Χ. Πασχάλης

Όταν η δημιουργική φαντασία ενός εννιάχρονου διδάσκει

Τυχαία έπεσε στα χέρια μου η έκθεση ενός εννιάχρονου μαθητή με το εξής πρωτότυπο και άκρως ενδιαφέρον θέμα : «Ο κακός λύκος και η κακιά κοκκινোসκουφίτσα». Πρόκειται για την αντιστροφή του θέματος του γνωστού παραμυθιού που γαλούχησε με το δίπολο του καλού και του κακού γενιές και γενιές παιδιών. Αναμφίβολα μια εξαιρετική ιδέα του δασκάλου που ζήτησε με τον τρόπο αυτό από τα παιδιά της τάξης του, να εμπνευσθούν μια ιστορία που θα αναμορφώνει εκ θεμελίων τον κεντρικό μύθο του παραμυθιού αποδομώντας τους κυρίαρχους ρόλους.

Μένοντας στο θέμα το είδα σαν μια ενδιαφέρουσα πρόκληση για μένα τον ίδιο, στην οποία θα ήθελα να ανταποκριθώ. Παρέταξα σειρά από σκέψεις στο μυαλό μου αλλά μου ήταν αδύνατο να φτιάξω έστω και μια υποτυπώδη ιστορία που θα είχε αρχή και τέλος. Τα παράτησα και διάβασα το κείμενο του εννιάχρονου μαθητή.

Έμεινα κατάπληκτος. Το μικρό κείμενο (λιτό και άμεσο) γραμμένο μέσα στα στενά περιθώρια μιας εκπαιδευτικής ώρας, κυριολεκτικά με συνεπήρε. Όχι μόνον αντέστρεφε τους ρόλους με άνεση, αποδομώντας πλήρως το παραμύθι αλλά κατάφερε να δώσει και την ρέουσα μορφή μιας ολοκληρωμένης αφήγησης. Η κοκκινোসκουφίτσα μεταμορφώθηκε σ' ένα κακομαθημένο κοριτσάκι που στην προσπάθειά της να εξοικονομήσει χρήματα από τη γιαγιά της υπακούει στην επιθυμία της να σκοτώσει τον λύκο. Η γιαγιά ζητάει το δέρμα του λύκου για να το κάνει χαλί!!! Αυτό και αν είναι λογοτεχνικό εύρημα που όχι απλώς διευκολύνει την αφήγηση αλλά συμβάλλει τα μέγιστα στην ζητούμενη ανατροπή των ρόλων. Ο δε λύκος όχι μόνον δεν είναι κακός αλλά είναι και χορτοφάγος.

Δεν θα αναφερθώ στο τέλος, που είναι επίσης ευρηματικότατο, για να μην στερήσω από τους αναγνώστες το ενδιαφέρον της ανάγνωσης. Αυτό όμως που θα ήθελα να εκφράσω είναι η μεγάλη μου έκπληξη από την αστειρευτή δημιουργική φαντασία ενός εννιάχρονου μαθητή, που δεν νομίζω πως αφορά μόνον στον ίδιο αλλά και σε χιλιάδες άλλα παιδιά της δικής του ηλικίας. Παίρνει, λοιπόν, μια σειρά από εικόνες που έχουν αποτυπωθεί στο μικρό του μυαλουδάκι, είτε από παραμύθια, είτε από ταινίες κινουμένων σχεδίων, τις αναπλάθει και φτιάχνει με άνεση μια νέα εικόνα, που στην ουσία έρχεται να ακυρώσει αυτήν που εμείς κυρίως οι μεγαλύτεροι έχουμε σχηματοποιήσει ως δόγμα. Πρόκειται για την εικόνα του γνωστού δίπολου ανάμεσα στο καλό και το κακό στο οποίο και εύκολα (και πολλές φορές εντελώς αβίαστα) καταφεύγουμε για να δώσουμε προσχηματικές απαντήσεις σε ερωτήματα που μας κατατρέχουν και αφορούν στην καθημερινότητά μας και όχι μόνον.

Αυτό, όμως που κυρίως με έβαλε σε σκέψεις είναι το μέλλον τόσο αυτού του παιδιού όσο βέβαια και των υπολοίπων. Φοβάμαι πως θα χαθεί μέσα στις «μυλόπετρες» του εκπαιδευτικού μας συστήματος που όχι μόνον «αλέθει» τη δημιουργική φαντασία των παιδιών, αλλά και τους καθιστά άβουλους εργάτες μιας στείρας εκπαιδευτικής αντίληψης που «εκποιεί» την αυτενέργεια και τον αυθορμητισμό στο όνομα της «διεκπεραίωσης» της διδακτέας ύλης.

Όμως νομίζω πως ξεπέρασα τα όρια των προθέσεών μου (θα πρέπει ίσως να παραδειγματιστώ με τη σειρά μου από την οικονομία λόγου του μικρού μαθητή), που δεν ήταν παρά η παράθεση κάποιων σκέψεων που αφορούν στο κείμενο που ακολουθεί. Σας το παραθέτω αυτούσιο (οι μοναδικές διορθώσεις που υπάρχουν στο κείμενο είναι αυτές του δασκάλου).

Ο κακός λύκος και η κακιά κοκκινোসκουφίτσα

Μια φορά κι έναν καιρό ένας καλός λύκος ζούσε σε μια σπηλιά. Δεν έτρωγε κρέας, μόνο φρούτα και λαχανικά.

Κώστας Χ. Πασχάλης

Όταν η δημιουργική φαντασία ενός εννιάχρονου διδάσκει

Πιο μακριά ζούσε ένα κακομαθημένο κορίτσι η κοκκινোসκουφίτσα με την οικογένειά της. Η κοκκινোসκουφίτσα είχε πάρα πολλά παιχνίδια, επιτραπέζια, κούκλες και πολλά άλλα (παιχνίδια).

Αλλά πάντα ήθελε περισσότερα και οι γονείς της πάντα της αγόραζαν κι άλλα, όμως συχνά δεν είχαν πολλά λεφτά γι' αυτό η κοκκινোসκουφίτσα πήγαινε στη γιαγιά της για να της δώσει λεφτά για να αγοράσει κι άλλα παιχνίδια. Η γιαγιά ζούσε στη μέση του δάσους. Όταν πήγε εκεί η κοκκινোসκουφίτσα ζήτησε λεφτά. Η γιαγιά είπε ότι θα της έδινε λεφτά αν της έφερνε το δέρμα ενός λύκου για να το κάνει χαλί. Η κοκκινোসκουφίτσα πήρε την καραμπίνα και πήγε στο δάσος, για να σκοτώσει ένα λύκο. Ο λύκος που δεν ήξερε τίποτα κοιμόταν δίπλα στο ποτάμι.

Η κοκκινোসκουφίτσα μόλις είδε τον λύκο πήρε την καραμπίνα, στόχευσε αλλά έριξε δίπλα ακριβώς στον λύκο. Ο λύκος πετάχθηκε στον αέρα μόλις είδε την κοκκινোসκουφίτσα με την καραμπίνα, άρχισε να τρέχει, η κοκκινোসκουφίτσα τον ακολούθησε.

Ο λύκος πήδηξε από ένα φαράγγι, όμως η κοκκινোসκουφίτσα δεν μπορούσε να το περάσει, πήγε να πέσει αλλά κρατήθηκε από ένα κλαδί. Ο λύκος την βοήθησε να σηκωθεί με έναν όρο, να μην το σκοτώσει και να αλλάξει τρόπο ζωής.

Η κοκκινোসκουφίτσα συμφώνησε, έγινε φίλη με το λύκο και πήρε ένα μάθημα, να μην κοιτάζει μόνο τον εαυτό της.